

PODCASTS KAO OBLIK MOBILNOG UČENJE U NASTAVI STRANOG JEZIKA

Ivana Zorica-Samardžić¹

¹Visoka poslovna škola strukovnih studija, Novi Sad, Srbija

¹ivana_zorica@yahoo.de

Kratak sadržaj: Primena informaciono-komunikacionih tehnologija unela je novine u nastavu stranog jezika. Samo učenje je postalo zanimljivije, dinamičnije i obogaćeno autentičnim materijalima. U radu se razmatra mogućnost primene mobilnog učenja u nastavi stranog jezika. Predstavljanjem koncepta e- učenja, pruža se uvid u jednu od mogućnosti njihove implementacije u nastavni proces sa posebnim osvrtom na Podcasts.

Ključne reči: Podcasts, elektronsko učenje, mobilno učenje, IKT, strani jezik

PODCASTS AS A FORM OF MOBILE LEARNING IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

Abstract: The application of information and communication technologies has brought novelty to foreign language teaching. Learning itself has become more interesting, dynamic and enriched with authentic materials. The paper discusses the possibility of using mobile learning in foreign language teaching. By presenting the concept of e-learning, an insight into one of the possibilities of their implementation in the teaching process is provided, with special reference to Podcasts.

Key Words: Podcasts, e-learning, m- learning, ICT, foreign language

1. UVOD

Razvoj informaciono-komunikacionih tehnologija uticao je na proces transformacije društva na koji treba gledati kao na razvojni proces [1]. Svedoci smo tokom COVID 19 pandemije kako neizbežnog značaja informaciono-komunikacionih tehnologija tako i njihovog bržeg prihvatanja i adaptacije i u tokove i organizaciju obrazovanja. Samo obrazovanje je više orijentisano ka pojedincu, njegovim potrebama, željama i motivaciji. Pojam obrazovanja se sve više shvata kao planirano učenje dok se sam pojam učenja smatra širim pojmom [2]. Promenom fokusa na pojedinca i učenje menja se i uloga nastavnika u ulogu moderatora, facilitatora i instruktora [3]. Što se tiče nastave stranog jezika *Zajedničkim evropskim referentnim okvirom za žive jezike* podstiče se i elektronsko učenje (u daljem tekstu e- učenje) kao jedan od mogućih vidova učenja. U radu će biti najpre detaljnije objašnjeno šta se podrazumeva pod pojmom e-učenja (eng. *e-learning*) i dati moguće razgraničenje od pojma m-učenja (eng. *m- learning*). Zatim će se predstaviti podcasti (eng. *Podcasts*) kao jedna od mogućnosti primene u nastavi stranog jezika.

2. E- UČENJE I M-UČENJE

Prema Seljan [4] danas e-učenje postaje sve važniji aspekt obrazovanja kako formalnog, tako i neformalnog i dok je ranije akcenat bio na funkcionalnosti i tehničkoj upotrebi informaciono-komunikacionih tehnologija, u novije vreme u obzir pri učenju uzimaju se zadovoljstvo, motivacija i kontekst. Kao glavna prednost e-učenja uzima se fokusiranje na individualnog polaznika i promena razmišljanja na učenika kao na mušteriju [5] i zadovoljenje njegovih potreba dok je ranije akcenat bio na institucijama i predavačima.

Značaj primene informaciono-komunikacione tehnologije u nastavi stranog jezika nije novina, kao ni primena računara. Pojam elektronskog učenja podrazumeva onaj proces učenja čije se aktivnosti ili obrazovani program sprovodi uz pomoć informaciono-komunikacionih tehnologija. Uporedo sa njihovim razvojem javljaju se i različite oznake, a neke od njih su: CALL (eng. *Computer-Assisted Language Learning*) za učenje jezika uz pomoć kompjutera, dopunjeno sa WELL (eng. *Web- Language Learning*) za učenje uz pomoć interneta i MALL (eng. *Mobile-Assisted Language Learning*) za korišćenje mobilne platforme. O značaju i primeni svih novih mogućnosti u nastavi stranog jezika može se govoriti samo u kontekstu nepresušnog izvora nebrojeno novih, autentičnih materijala koji se mogu koristiti u nastavi produktivno i receptivno, a najvažnije od svega je mogućnost korišćenja takvih materijala za učenje bilo gde i bilo kada [6]. Prednosti ovakvog vida učenja tj. uz pomoć informaciono-komunikacionih tehnologija su sledeće[7]:

- *autentičnost*- pre svega se misli na dostupnost autentičnih materijala za nastavu; npr. radio emisije ih istovremeno mogu pripremiti na uobičajen tempo govora, različite dijalekte, ali i informisati o aktuelnim dešavanjima

na govornom području stranog jezika koji uče.

- *kreativnost*- različitim kreativnim vježbama podstiče se usvajanje vještina čitanja, pisanja, govora i slušanja
- *povezanost s ostalim vještinama*- mogućnost povezivanja receptivnih i produktivnih vještina a sve u cilju uspješnijeg vladanja jezikom.

- *komunikacija sa izvornim govornikom*- mogućnost ostvarivanja komunikacije sa izvornim govornikom bez putovanja u govorno područje jezika koji se uči. Ovakva mogućnost otvara novu dimenziju u nastavi jezika jer fizička udaljenost ne predstavlja prepreku za interakciju sa izvornim govornikom.

- *usvajanje dodatnih vještina*- u prvom redu se misli na usvajanje vještina rada na računaru i korišćenju novih tehnologija.

Komunikacija i e-učenje se može odvijati na dva načina:

- asinhrono (način učenja ili komuniciranja koji ne zahteva istovremeno prisustvo dve osobe na mreži)

- sinhrono (način učenja ili komuniciranja koji zahteva istovremeno prisustvo dve osobe na mreži tj. u realnom vremenu).

Kao što je već navedeno MALL (eng. *Mobile- Assisted Language Learning*) predstavlja podskup e-učenja i tiče se korišćenja mobilne tehnologije u učenju. Prednosti ovog vida učenja su mogućnost učenja i komunikacije sa kolegama i nastavnicima bilo kada i bilo gde. Često se u ovom kontekstu govori o učenju kroz zabavu (eng. *edutainment* od *education*- učenje i *entertainment*- zabava) [6]. Razvoj različitih igara i aplikacija kao i društvenih mreža doprinele su brzom širenju i ovog vida učenja nezavisno od mesta gde se nalazite i vremena.

Mogućnosti primene IKT u nastavi stranog jezika su nebrojene od korišćenja besplatnih online rečnika do primene online alata za izradu nastavnog materijala. U daljem delu rada posebna pažnja će se posvetiti primeni autentičnih materijala na stranom jeziku koji omogućavaju slušanje (i gledanje/čitanje) na izvornom jeziku.

3. PODCASTS U NASTAVI STRANOG JEZIKA

Naziv *Podcasts* je nastao od stranih pojmova *Ipod* (urđaj koji nije neophodan za Podcasts) i *broadcast* (emisija; slanje) [8]. Podkasti (eng. Podcasts) kao novi, većinom besplatni, audio mediji pružaju mogućnost periodičnog i u nastavcima praćenja materijala kao i njihovu mogućnost čuvanja i ponovnog preslušavanja i/ili gledanja. Neke od mogućnosti za primenu u nastavi su: kao kratka forma koja podstiče receptivnu vještinu slušanja, kao povod za razgovor na temu ili kao vid ponavljanja. Ukoliko neki od podkastova sadrži i dodatne informacije (eng. *Shownotes*) povećavaju se mogućnosti primene (npr. te dodatne informacije su transkripti tog audio zapisa ili sadrže linkove povezane sa temom što može ohrabriti one koje slušaju da dalje istražuju i uče). U većini slučajeva u ponudi su monolingvalni podkasti koje su napravili izvorni govornici ciljanog jezika. Koji su to didaktički potencijali podkasta [8]?

- Pojačano korišćenje audio i audio-video tekstova
- Individualizovni proces učenja (prema nivou znanja polaznika i odgovarajućem tempu rada)
- Podkasti kao domaći zadaci (za promenu u odnosu na pisane sad su zadaci za slušanje)
- Uvod u samostalno učenje (mogu predstavljati dobar način početka samostalnog učenja i produbljiivanja znanja)
- Mobilno učenje (uvek i na svakom mestu dostupno mnoštvo materijala)
- Mogućnost određenog ritma učenja (obzirom da većina podkasta ima određenu periodičnost npr. svake nedelje novi tekst)
- Integrativno povezivanje vještina slušanja, govora, pisanja i čitanja
- Objavljivanje podkasta kao vid ponavljanja, razmenjivanja mišljenja.

Kako možemo klasifikovati podkaste? [9]

- Prema formi prezentovanja razlikujemo monologne (izveštaji, govori, komentari, reportaže itd.), dijalogne (razgovor dvoje na određenu temu) i multilogne podkaste. Kod monolognih prednost se ogleda jer se učenik koncentriše na sadržinu, ali upravo ovu vrstu učenici smatraju monotonom. Multilogni podkasti su razni intervjui, diskusije, pa pretpostavljaju veće predznanje i češće se koriste za učenike na višim nivoima znanja jezika.
- Prema stepenu didaktizacije razlikujemo didaktizovane i nedidaktizovane podkaste. Didaktizovani podkasti su obično raspoređeni prema nivou znanja i temi.

Pri odabiru podkasta za nastavu osim teme i nivoa znanja polaznika treba imati u vidu sledeće:

- redovno periodično pojavljivanje podkasta
- aktuelnost i autentičnost teme
- međusobna povezanost podkastova
- odgovarajući (sporiji) tempo govora i odgovarajući izgovor
- trajanje
- mogućnost povezivanja na prethodno jezičko znanje

Još jedan od vidova korišćenja podkasta je da studenti u svrhu ponavljanja, projekta ili grupnog rada sami

naprave scenarija i podcast i postave na platformu.

Koje su neke od mogućih vežbi u vezi podcasta (pre, za vreme i posle slušanja) ?

- Asociogram
- Odgovaranje na pitanja po modelu tačno/netačno.
- Odgovaranje na pitanja sa ponuđenih više odgovora
- Dopunjavanje informacija koje nedostaju (npr. grafik, dopunjavanje teksta, tabela)
- Pronaći sinonime/antonime;
- Povezati reči sa značenjima
- Razgovor na datu temu o situaciji u zemlji
- Izražavanje sopstvenog mišljenja na datu temu (usmeno i /ili pisano)

Kao nedostaci implemenatacije podcasta u nastavu stranih jezika navode se opadanje interesovanja kod polaznika posle nekog vremena za ovakvim vidom učenja, predugi ili monotoni podcasti, za nastavnika veliki utrošak vremena na odбір odgovarajućeg podcasta naspram nastavnog sadržaja i nivoa znanja učenika.

4. ZAKLJUČAK

U današnje vreme svesni smo sve većeg uticaja informaciono-komunikacionih tehnologija na sve sfere života. Mogućnosti korišćenja i primene su mnogobrojne i u nastavi stranog jezika. Međutim, pri izboru treba imati u vidu i motivaciju studenata za korišćenje takvih medija. Podcasti kao jedan od oblika mobilnog učenja pružaju mnoštvo mogućnosti primene u nastavi stranog jezika. Prednost se ogleda najpre u mogućnosti slušanja (i gledanja) bilo kada i bilo gde, ne zahteva posebnu tehničku opremu i niti visok stepen tehničkog predznanja za korišćenje. Iz svega gore navednog zaključujemo da podcasti zbog svoje popularnosti i lakog pristupa i korišćenja mogu biti veoma koristan i zanimljiv dodatni materijal u nastavi stranog jezika.

5. LITERATURA

- [1] Andy Hargreaves (2003). *Teaching in the knowledge society: Education in the age of insecurity*. New York: Teachers College.
- [2] Alan Rogers (2016). *The Base of the Iceberg. Informal Learning and Its Impact on Formal and Non-formal Learning*. Opladen, Berlin, Toronto, Barbara Budrich Publishers.
- [3] Maja D. Veljković Michos, Valentina B. Bošković Marković, *Informaciono-komunikacione tehnologije u nastavi stranih jezika pre i tokom pandemije virusa COVID-19: pregled istraživanja na univerzitetskom nivou*, *Anali Filološkog fakulteta*, XXXIII(2), 2021, 135-150.
- [4] Sanja Seljan (2019). Informacijska i komunikacijska tehnologija (IKT) u interdisciplinarnom okruženju nastave jezika. U: Yvonne Vrhovac et al. *Izazovi učenja stranog jezika u osnovnoj školi*. Ljevak: Zagreb, 446-461.
- [5] Shafqat Hameed, Atta Badii, Andrea J. Cullen, *Effective E-Learning Integration with Traditional Learning in a Blended Learning Environment*. U *European and Mediterranean Conference on Information Systems (EMCIS 2008)*, Al Bostan Rotana, Dubai, UAE.
- [6] Andreas Holzinger, Alexander Nischelwitzer, Matthias Meisenberger, *Lifelong-learning support by m-learning: example scenarios*. Vol. 2005, 12 (December 2005), 2.
- [7] Tina Kužić, Azra Plićanić Mesić (2018), *Poučavanje stranog jezika i računalo: vještina slušanja*. Strani jezici, Filološki fakultet Zagreb, 39, 297-308.
- [8] Antje Stork (2012). *Podcasts im Fremdsprachenunterricht- Ein Überblick*. *Informationen Deutsch als Fremdsprache*, 39, 1, 3-16.
- [9] Catalina Del Carmen Calero Ramirez (2011). *Neue Medien im DaF-Unterricht: Theorie und Praxis zum Hörverstehenstraining mit Podcasts*. *Informationen Deutsch als Fremdsprache*, 38, 36-69.